

U Dhigidda Arrimaha Si Saxa

Sheegidda cabasho ku saabsan NHS laga bilaabo 1 Abriil 2011

Hay'adda Adeegga Caafimaadka Qaranka (NHS) ee Wales ujeedadeedu waa bixinta daryeelka iyo daawaynta ugu fiican waana muhiim inaan soo dhawayno aaraa'da oo aan wax ka barano waaya'aragnimada dadka, mid fiican iyo mid xunba. Inta badan dadku way ku faraxsan yihiin adeegga ay helaan. In kasta oo mararka qaar, aysan arrimuhu u socon sidii aan filaynay. Markii ay taasi dhacdo, waxaan u baahanahay inaan eegno waxa qaldamay si aan isugu dayno inaan ka dhigno mid ka sii fiican.

Macluumaad-sidahan wuu ku quseeyaa haddii:

- aadan ku faraxsanayn daryeelka iyo daawaynta ay ku siisay ama lagaa siiyay NHS ee Wales; ama
- aad hayso wax kale oo cabasho ah ee aad u malaynayso inay ahayd inaan ogaanno.

Waxay kuu sheegaysaa arrinta ku saabsan habaynaha hirgeli doona laga bilaabo 1 Abriil 2011 ee eegidda cabashooyinka.

Waa maxay cabasho?

Cabasho waa markii aadan ku faraxsanayn adeeg ay bixisay hay'adda NHS. Markii aad noo sheegto cabashadaada, raalli-gelin ayaan kaa siin karnaa, baaraynaa annagoo arrimaha saxayna. Waxaan sidoo kale ka baranaynaa casharo annagoo hagaajinayna adeegyada halkii ay tahay inay ka sii fiicnaato.

Waxaa jira arrimaha qaar aanan wax uga qaban karin habaynaha jira, sida:

- Daryeel-caafimaad gaar ah ama daawayn (ay ku jirto daawayn ilkaha ee gaar ahaaneed);
- Dacwad la sameeyay oo la baaray iyadoo la maray habaynaha jiray ka hor 1 Abriil 2011.

Yaan kala hadlaa arrinta cabashadayda?

Haddii aad awoodo samayntan, halka ugu haboon ee ay tahay in laga bilaabo waa kala hadlidda shaqaalaha ku hawlan daryeelkaaga iyo daawayntaada. Waxay isku dayayaan xallinta cabashadaada markiiba. Haddii aysan tani caawinin ama aadan doonayn inaad kala hadasho shaqaalaha bixiyay adeegga, markaa waxaad la xiriiri kartaa xubin ka tirsan kooxda cabashooyinka.

Cabashooyinka ku saabsan adeegyada caafimaad, waa inaad kala xiriirtaa Guddigaaga Caafimaadka Degaanka (Local Health Board) ama Hay'adda NHS Trust ee ku shaqo leh.

Haddii aad qabto cabashooyin ku saabsan adeegyo aad ka heshay Dhakhtarkaaga Guud (General Practitioner (GP)), Dhakhtarka Ilkaha, Farmashiilaha ama Dhakhtarka Indhaha waa inaad caadiyan waydiisaa xarunta caafimaad inaad arrintaas kuu eegaan, laakiin haddii aad doorbidayso, waxaad waydiisan kartaa Guddigaaga Caafimaadka Degaanka inaad sidaas kuu sameeyaan.

Waxaad kula xiriiri kartaa kooxda cabashooyinka adigoo:

- Wacid
- Iimayl u-dirid
- Warqad u-qorid
- Fakis u-dirid
- Qoraal-moobiil u-dirid (halkii la helayo)

Haddii aad caawimaad uga baahan tahay inaad noo sheegto cabashadaada, fadlan na ogaysii, ama la xiriir Golahaaga Caafimaadka Bulshada (Community Health Council (CHC)) ee degaankaaga. Golahaaga CHC degaanka wuxuu bixinayaa adeeg u doodid lacag la'aan ah oo madax-bannaan, kaasoo awooda caawinta bukaanada ama dadka matalaya si ay u sheegaan cabashadooda. Golaha CHC wuxuu bixinayaa talo-bixin iyo caawin, ay ku jirto inuu kula xiriirsiiyo adeegyo qareennimo takhasus leh haddii aad u baahan tahay. Golahaaga CHC

degaanka waxaa laga heli karaa iyadoo lala xiriirayo Guddiga CHCs kuwaasoo faahfaahintooda laga heli karo dhammaadka macluumaad-sidahan.

Yaa samayn kara cabasho?

Haddii tani tahay mid adiga ku dhacday, adiga laftigaaga ayaa cabashada samayn kara. Haddii aad doorbidayso, daryeele, saaxiib, qaraabo ama Golahaaga CHC degaanka ayaa ku mateli kara, laakiin waxaa lagu waydiinayaa inaad waafaqsan tahay tan.

Sidee ayaan degdeg ahaan ugu sheegaa qof cabashadayda?

Aad ayay u wanaagsan tahay inaad u sheegto qof arrinta cabashadaada sida ugu dhaqso badan kaddib marka dhibku dhaco laakiin waxaad qaadan kartaa ilaa 12 bilood inaad noogu sheegto. Haddii waqti dheer ka soo wareegay laakiin ay jiraan sababo macquul ah oo keenay daahidda, si kastaba noo sheeg, maadaama aan weli awoodno wax ka qabashada cabashadaada.

Maxaa xiga oo dhacaya?

Waxaan:

- kuu sheegaynaa inaan helnay cabashadaada 2 maalin shaqo gudahood (maalmaha dhammaadka usbuuca iyo maalmaha fasaxa kuma jiraan);
- isla markaas, ku waydiinaynaa haddii aad qabto wax baahi gaar ah oo ay tahay inaan ku baraarugsanaano markaan wax ka qabanayno cabashadaada;
- sidoo kale ku waydiinaynaa inta aad ka qayb qaadan karto annagoo ku waydiinayna oggolaanshahaaga helidda diiwaanka macluumaadkaaga caafimaad, haddii tan loo baahdo;
- baaraynaa cabashadaada;
- ka qayb ahaan baaritaanka, waxaan kula go'aansanaynaa haddii aan u baahanahay talo-bixin takhasuseed (sida fikradda dhakhtareed) ama caawin kale oo madax-bannaan oo aan wax uga qabanayso cabashadaada;
- ku soo ogaysiinaynaa waxa aan helnay iyo waxa aan ka yeelayno;
- kiisaska intooda badan, waxaad ku helaysaa jawaabta ugu dambaysa 30 maalmood shaqo gudahood laga bilaabo markii ugu horaysay ee aan helnay cabashadaada (maalmaha dhammaadka usbuuca iyo maalmaha fasaxa

kuma jiraan). Haddii aanan kuugu soo jawaabi karin waqigaas gudihiisa, waxaan ku siin doonaa sababa ay ku dhacday annagoo ku soo ogaysiinayna goorta aad jawaab naga heli kartid.

Kiisaska qaar waxay u baahan karaan baaritaan dheeraad ah iyadoo la marayo habaynta loo yaqaan Redress (Dib-u-hagaajin). Redress waa tallaabooyin kala duwan oo la qaadayo si loo xalliyo cabasho halkaas oo ururku uu qaladka lahaan karo keenidda qaar dhibka ah. Waxaa ku jiri kara raali-gelin qoraal ah iyo sharaxaad waxa dhacay, bixin daawayn/dib-u-dejin si loo caawiyo ka qaadida dhibka iyo/ama mag-dhow dhaqaale. Haddii Redress loo isticmaalayo cabashadaada, waan ku soo ogaysiinaynaa macnaheeda si aad u faahfaahsan.

Maxaad samaynaysaa haddii weli aadan ku qanacsanayn

Haddii cabashadaada aan eegnay oo aadan weli ku qanacsanayn jawaabtayada, waxaad la xiriiri kartaa Dacwad-qaadaha Guud ee Adeegyada Dadwaynaha ee Wales (Public Services Ombudsman for Wales). Faahfaahinaha Dacwad-qaadaha Guud waxaa laga heli karaa dhammaadka macluumaad-sidahan.

Xiriiro Waxtar leh:

Ka hel Guddigaaga Caafimaadka Degaanka (Local Health Board) ama NHS Trust adigoo la xiriiraya:

NHS Toos (NHS Direct)

Tel: 0845 4647

www.nhsdirect.wales.nhs.uk

Caafimaadka Wales (Health in Wales)

www.wales.nhs.uk/ourservices/directory

U-dhigidda Arrimaha si saxa (Putting Things Right)

www.puttingthingsright.wales.nhs.uk

Ka hel Golahaaga Caafimaadka Bulshada (Community Health Council) degaanka adigoo la xiriiraya:

Guddiga Golayaasha Caafimaadka Bulshada ee Wales (Board of Community Health Councils in Wales)

Tel: 0845 644 7814
Tel: 02920 235558
www.communityhealthcouncils.org.uk
limayl: enquiries@waleschc.org.uk

Ka hel Xafiiska Talo-bixinta Bulshada (Citizens Advice Bureau)
degaankaaga adigoo la xiriiraya:

Tel: 0844 477 2020
www.adviceguide.org.uk/wales

**Xiriirka Dacwad-qaadaha Guud ee Adeegyada Dadwaynaha ee
Wales (Public Services Ombudsman for Wales)**

Tel: 0845 601 0987
www.ombudsman-wales.org.uk
limayl: ask@ombudsman-wales.org.uk
Cinwaan: 1 Ffordd yr Hen Gae
Pencoed
CF35 5LJ